

Divadlo Husa na provázku

ALMA. AMOROSO PRESTO

Autor: Jiří Ort

Režie: Gabriela Ženatá

Dramaturgie: Miroslav Ošcatka

Scéna a kostýmy: Jitka Fleislebr

Hudba: Robin Schenk

Osoby a obsazení:

Tereza Marečková

Ivana Hloužková

Dalibor Buš

Pavčina Vaňková

Isabela Bencová

Alma I. / loutka Almy Mahlerové

Alma II.

Gustav Mahler / Walter Gropius / Oskar Kokoschka /

Franz Werfel / Johannes Hollnsteiner

Ida Gebauerová, Almina přítelkyně

Anna Mahlerová, Almina dcera / slečna Hermína

Moosová

Začátek zkoušení: 12. 5. 2016

Premiéra: 9. 9. 2016

49. sezona Divadla Husa na provázku

JIŘÍ ORT

ALMA. AMOROSO PRESTO

New York, 1957. ALMA Mahler-Werfel (78) připravuje s dlouholetou přítelkyní IDOU Gebauer (62) interview s již nahlášeným reportérem rakouského rozhlasu. Nic nemá být přenecháno náhodě, text rozhovoru – otázky a odpovědi – je sepsán, schválně „nezávadně koncipovaný“ rozhovor je zkoušen „jako na divadle“. Během čtení – jakési generálky, kde se mluví, kde Alma bude sedět, diskutuje o světle atd. – se Alma vrací v myšlenkách do minulosti. V těchto retrospektivách potkává mladá ALMA (druhá herečka) bývalé manžely (Gustav MAHLER, Walter GROPIUS, Franz WERFEL) a milence (Oskar KOKOSCHKA a katolický hodnostář Johannes HOLLNSTEINER): zamilovanost, rozpaky, vzplanutí vášně, hádky, žárlivost, lži, zrada – minulost ožije. Alma potkává i její dceru ANNU (53), která Almě jako jediná ze čtyř dětí zůstala: matka Anně předhazuje její neschopné manžely, Anna jí dává drsné „kontra“. IDA opravuje občas Almu, obě živě diskutují, hádají se „jak to doopravdy bylo“, i o malichernostech – jak staří „manželé“. IDA chce ohledně mužů před Almu také „zabodovat“, ráda se rozhovoří o jejím milostném životě, který neskončil ani v New Yorku; Alma z ní vytáhne různé – zábavné – slabůstky. Strhující výstup má „třetí ALMA“: ordinární, ohyzná loutka v životní velikosti (existují fotografie), kterou nechal v roce 1918 u mnichovské loutkařky Hermíny MOOSOVÉ zhotovit Oskar Kokoschka jako náhradu za Almu, která ho v roce 1915 opustila (vrátila se k milenci W. Gropiovi, kterého si poté vzala). Oskar Kokoschka, který ve válce přežil průstřel hlavy a bodnutí kozáckým kopím do plic „z milosti“, nemohl na Almu zapomenout, i ona – jak dokazují dopisy – ho nikdy ze svého srdce nevymazala: jim patří i předposlední scéna – fiktivní setkání. Almina poslední věta hry patří Gustavu Mahlerovi.

Text hry obsahuje četné citáty z životopisů a publikací: např. dopisy Gustava Mahlera Almě, její korespondence W. Gropiem, O. Kokoschkou. Onen ve hře zkoušený rozhovor pro rozhlas se skutečně uskutečnil: reportér John Berger navštívil Almu Mahler-Werfel v jejím domě v New Yorku, otázky a odpovědi byly skutečně čteny, jak prokazuje duktus reportéra, Almy a hlavně šustění papíru.

* * *

Původně se hra jmenovala *Alma, moje strunohra*. Uvedením na Sklepní scéně a interpretačním pojetím tvůrců došlo ke značnému zkrácení textu, který získal spíše charakter osobitého portrétu. Po domluvě s autorem proto došlo ke změně názvu, který lépe odpovídá inscenaci Divadla Husa na provázku: *Alma. Amoroso presto*.

JIŘÍ ORT (vlastním jménem Jiří Otevřel)

* 1946

Brněnský rodák, v roce 1970 emigroval do Vídně, kde se po studiu na Technické univerzitě specializoval na obor počítačové komunikace. Německým posluchačům se představil několikrát odvysílanou sci-fi trilogií Myšlenkový prostor (Gedankenraum, SWR, 1989 – 1991). Mezi tucet jeho dalších rozhlasových titulů patří například hra o Leoši Janáčkově, který při práci na libretu opery Káťa Kabanová potkává protagonisty Ostrovského hry (WDR, 2005), hra o Friedrichu Schillerovi a jeho láskách (NDR, 2005), nebo proti rasismu namířená tragikomedie Na konci světelná potopa (WDR, 1999), jejíž jevištní verzi uvedlo liberecké Divadlo F. X. Šaldy. Pro stanici Deutschlandradio Kultur autor realizoval různé literární – hudební pořady, například o Leoši Janáčkově, Pavlu Haasovi, E. W. Korngoldovi a dalších. Dílu a životu Leoše Janáčka autor věnoval biografii Pozdní divoch (Mladá fronta/Doplněk, 2005, kterou z němčiny přeložil Ivan Binar).

**Peníze: cetky! Šaty: cetky! Krása: cetky! Cestování: cetky
(ironicky) Pouze duševno! (hystericky) Jenom duševno,
duševno platí! Jinak nic! Nic!!!**

ALMA. AMOROSO PRESTO: FIKCE, DOKUMENT?

Koncem roku 1918 se malíř Oskar Kokoschka ptá v dopise slečně Moosové, jestli „kopie Almy“, která má být v životní velikosti zhotovena na zakázku v její mnichovské loutkové dílně, mu opravdu umožní, aby „při pohledu a doteku Alma, žena mých představ, opravdu ožila.“ Na jevišti Hermína Moosová „prozradí“ tajemství jejich „živoucích bytostí“: „Nic na každé z mých loutek není reálné, a ta nereálnost není všude stejně nereálná.“ Tato fiktivní replika by mohla mottem hry Alma. Amoroso presto: dle dopisů a deníků – dokumentů – „znázorněná realita“ je pouze jednou možnou realitou, možnou pravdou, jednou z mnohých pravd – a proto fikce.

J. O.

„Vše mne zraňuje. – Potřebuji velkou radost. Nutně!“

ALMA MAHLER-WERFEL

(31. 8. 1879 – 14. 12. 1964)

Fascinovala současníky, odpuzovala, provokovala k protichůdným výrokům: „ve Vídni nejkrásnější dívka“ (Gustav Klimt), „na všechny strany překypující žena s nasládlým úsměvem“ (Elias Canetti), „monstrum“ (Theodor Adorno), „protivná ženská s komplexem méněcennosti“ (Richard Strauss), „velká dáma a zároveň kanál“ (Marietta Torberg, žena spisovatele Friedricha Torberga), „napudrovaná, nalíčená, navoněná a nalitá“ (Claire Goll, spisovatelka), „divoká ženská, chlastající násilnice“ (E. M. Remarque) etc.

Alma Mahler-Werfel sama diletantsky komponovala, uvažovala o sňatku s učitelem kompozice Alexanderem von Zemlinsky, vzala si ale o dvacet let staršího, prací stresovaného, zdravotními potížemi trpícího Gustava Mahlera, zažila jeho vítězství a porážky, porodila mu dceru Annu, jejich první dcera Marie v pěti letech zemřela na záškrť. Mladá Alma trpěla v „asketickém manželství“, podváděla Mahlera v divoké aféře s Walterem Gropiem. Po Mahlerově smrti propadla animalitě Oskara Kokoschky, který ji trápil chorobnou žárlivostí, nechala si vzít jeho nenarozené dítě, opustila ho, vrátila se ke Gropiovi, ke „psovodovi“, který byl traumatizován zážitky z války (byl zasypan). Alma s ním vedla „fádní nemanželství“, podváděla ho s Franzem Werfelem, těhotná v sedmém měsíci málem vykrvácela po divoké milostné noci, chlapec žil jen několik měsíců. Dcera Anna Mahler vlastně prchla před matkou, onou archaickou „nadsamici“, provdala se v 17 letech – její první z celkem pěti manželství, v jednom se, s milencem, pokusila o sebevraždu. Dcera Manon Gropius onemocněla v Benátkách, kde Alma Mahler koupila „palazzo“, dětskou obrnou, Ida Gebauer byla angažována jako zdravotní sestra, z rozdílných žen se staly přítelkyně. Manon Gropius zemřela v devatenácti letech. Alma si vzala Franze Werfela, který ji fascinoval coby známý spisovatel a milenec. Když erotická fascinace opadla, začala Alma (53) milostnou aféru s prof. Johannesem Hollnsteinerem (37), vlivným církevním hodnostářem, který se pohyboval v nejvyšších politických sférách, byl přítelem a zpovědníkem rakouského spolkového kancléře Kurta von Schuschnigg (který byl milencem Anny Mahler, psal jí nesčetné dopisy).

Po „Anschlusu“ v březnu 1938 šla Alma Mahler-Werfel s Werfelem do emigrace, z Itálie do Francie, po obsazení Francie přes Pyreneje (s Heinrichem Mannem a jeho ženou Nelly) do Španělska a USA, kde v Beverly Hills koupila vilu. Po smrti Franze Werfela (1945) Alma Mahler-Werfel přesídlila v roce 1951 do New Yorku, kde se o ni starala přítelkyně Ida Gebauer.

Centrum experimentálního divadla, příspěvková organizace statutárního města Brno
Ředitel CED Petr Oslzlý

DIVADLO HUSA NA PROVÁZKU, divadlo, které má křídla
Umělecký šéf: Vladimír Morávek
Zelný trh 9, 602 00 Brno, www.ced-brno.cz, www.provazek.cz, e-mail:
provazek@provazek.cz,

Intendantka Eva Yildizová / Dramaturg Miroslav Oščatka / Tajemnice Soňa Kalužová / Inspicientky Hana Senková, Lenka Jirků / Propagace Alžběta Nagyová / Výroba Martin Ondruš / Světla Jaromír Rozinka, Štěpán Jindra, Viktor Doktor / Zvuk Filip Ševčík, Tomáš Rubínek, Jan Špaček / Vedoucí stavby Jiří Zeman / Stavba Zbyněk Řehoř, Jakub Ambros / Rekvizity Petra Jiránková, Katarzyna Mikeszová / Kostymérna Luděk Kellner, Jana Zajíčková, Nikola Štěpánková / Inspektorka hlediště Dominika Kolaříková

Statutární město Brno finančně podporuje Centrum experimentálního divadla,
příspěvkovou organizaci.

Činnost CED se uskutečňuje za finanční podpory Ministerstva kultury ČR.

